

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII

Ч. 135. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 13-го червня 1939.

No. 135. Jersey City, N. J., Tuesday, June 13, 1939.

VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В З'ЮЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ З'ЮЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Газ. „Свобода“: Вільям 4-0237, — Газ. „Н. Н. Союз“: Вільям 4-1018, 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA

FIVE CENTS ELSEWHERE

ДЕНЬ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ В КОНЕТИКОТІ

ВЕСТ ГЕЙВЕН (Конетикот). — В неділю, 11. червня, відбувся у Вест Гейвені, Конн., величавий Союзний День, у яким взяло участь понад тисячу учасників.

В імені Окружного Комітету Союзних відділів стейту Конетикот відкрив Союзний День Іван Шурпан. Промовляючи: гол. президент У. Н. Союзу М. Мурашко, редактор „Юкрейніен Віклі“ С. Шумейко і стейтвий організатор А. Маланчук. Гр. М. Мурашко, гол. предс. У. Н. Союзу, підніс велику матеріальну й духову силу, яку У. Н. Союз сповнив у житті українського імігранта. Здобутки У. Н. Союзу є доказом, що У. Н. Союз перетворив душу українського імігранта та наповнив її розумінням засобу організаційної боротьби за поправу своєї долі.

Редактор „Юкрейніен Віклі“, С. Шумейко, англійською мовою підніс заслуги старшої генерації у будівні У. Н. Союзу, як теж ті завдання української молоді, які вона мусить виконувати у продовженні дальшого розвитку У. Н. Союзу. Стейтвий організатор А. Маланчук згадав про працю Союзних відділів у 45-літні роковини У. Н. Союзу. Як дарунок „Батькові Союзів“ на Союзному Дні дано 20 нових членів. Всіх членів відділи У. Н. Союзу стейту Конетикот приєднали в першій половині цього року 151. На святі виступали танцюристи стейту Конетикот під проводом пана Гінди, які теж виступали в Українським Дні на Світовій Виставі 18. червня.

КОРОЛІВСЬКА ПАРА ВІДІХАЛА ДО КАНАДИ.

ГАЙД ПАРК. — Після проведення „вікенду“ в приватній резиденції президента Рузвельта англійська королівська пара відіхала спеціальним поїздом до Канади, де має відвідати ще три провінції й опісля вернутись до Англії. В Рузвельта король і королева могли трохи відіхнути, хвилюю жажити життям звичайних людей і скинути з себе маску штивної формальності. Король ходив з президентом до штучного ставку купатись. Опісля пані Рузвельт влаштувала для королівської пари домашній пікнік, на який запрошено всього кількадесят осіб. На тім пікніку крім інших страв подавано також а-мериканську спеціальність, „гат догс“, які король смачно з'їдав і навіть хвалив. Президент сам возив своїх гостей на прохід, до свого штучно засадженого ліса. В неділю король з дружиною і президент з дружиною були в церкві на богослуженні.

Вечором по 11 годині королівська пара всіла на поїзд і відіхала до Канади. Відповідаючи їй всі ті, що були в президента. Прощаючись, король подавав усім руку, навіть домашній прислузі, до куховарки включно. Королеві представили доглядача доріг, враз з його восьмеро дітьми, з якими король розпрощався. В гарнім настрою король увів на поїзд, а президент ще здалека, на американський лад, підняв вгору обі долоні і, стиснувши їх, махав на прощання.

УВАЖАЮТЬ КОРОЛІВСЬКУ ВІЗИТУ УСПІШНОЮ.

ВАШИНГТОН. — Американські урядові кола вважають візиту англійського короля в Америці вповні успішною. Вона досягнула те, що мала на цілі, це є зближення обох країв, Англії й Америки. Ці урядові кола не скриваються, що поїздка мала глибші політичні цілі і навіть, на адресу Німеччини роблять перестороги, щоб вона брала це під увагу й собі, і замість опиратися на силу, шукала приязних шляхів вирівнювання своїх непорозумін.

КРИТИКУЮТЬ РОЗДІЛ ПОМОЧІ БЕЗРОБІТНИМ.

ВАШИНГТОН. — Ернест Енджел, голова національної економічної ліги, сказав, що докладні студії виявили, що теперішня система помочи безробітним є дуже витратна і шкідлива. Урядові чиновники, що займаються роздачею підмог, говорив Енджел, відзначаються якоюсь пасією розтрачувати без застанови державні гроші. Вони навіть роблять враження, що головною їх ціллю не є поміч безробітним, тільки за всяку ціну розтратити гроші. У висліді безробітні дістають далеко менше, ніж при розумній господарці моглиб одержати. Податки ростуть, грошей на поміч безробітним конгрес ухвалює все більше й більше, а безробітні дістають все менше й менше.

РЕГУЛЯРНА ЛЕТУНСКА КОМУНІКАЦІЯ З ЄВРОПОЮ.

НЮ ЙОРК. — З днем 28 червня ц. р. розпочнеться між Америкою й Європою регулярна пасажирська летунська комунікація. Подорож від особи коштуватиме в один бік \$375, в оба боки \$675. Крім того можна буде взяти пакунків на 55 фунтів. За один день можна буде дістатись до Європи. Європейською базою буде французьке місто Марсей.

БЕРЕМО ГРОМАДНУ УЧАСТЬ В УКРАЇНСЬКИМ ДНІ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ В НЮ ЙОРКУ В НЕДІЛЮ, 18. ЧЕРВНЯ 1939 РОКУ. УКРАЇНЦІ З ЦІЛОЇ АМЕРИКИ ЗАМАНІФЕСТУЮТЬ У ТОЙ ДЕНЬ КУЛЬТУРНИМ ВИСТУПОМ ВІКОВИ ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ДО ПОСТУПУ І ВОЛІ.

БОРІТЬБА ДОВКОЛА НЕВТРАЛЬНОСТІ.

Не звертаючи уваги на гарне і щире прийняття англійської королівської пари в Америці, загальний настрій населення і конгресу такі є за те, щоб не втручатись у ніякі чужі війни і задержувати строгу нейтральність. Супроти цього в конгресі незабаром передбачають завзяту боротьбу ізольційного блоку з тими колами, що хотіли би повалити теперішній нейтральностейний пакт.

ЗНАЙШЛИ СТАРЕ МІСТО.

Сільський професор Нелсон Глік сказав, що вченим вдалося відкопати в Палестині старе жидівське місто Е-ріон. Гебер, побудоване королем Соломоном 3,000 літ тому. Те місто було високо промислове і були в ньому великі фабрики. Тепер воно було присипане грубою верстою піску і знаходиться на широкій пустині.

ДО ВІСТОК ПРО НАГІНКУ НА УКРАЇНЦІВ У ШВАЙЦАРІЇ.

Вістки про нагінку на українців у Швайцарії, що їх переслідували деякі швайцарські та українські часописи, не зовсім відповідають дійсності. Федеральна поліція дійсно шукала деяких українців, котрі бувають у Швайцарії переїздом, але українців, які постійно мешкають у Швайцарії, нічим не клопочуть. Швайцарське громадянство й далі ставиться з повним признанням до прав України на незалежність, а федеральний уряд допускає повну свободу української пропаганди. — (Офіор).

НОВІ ГРОШІ НА РОЗБУДОВУ МЕШКАЛЬНИХ ДОМІВ.

Губернатор ньюйорського стейту підписав законопроект, на основі якого ньюйорський стейт признає нових 150 мільйонів доларів на розбудову мешкальних, низько циншових домів. Крім того стейт авторизує певні компанії поробити позички на ту ціль до висоти одного біліона доларів. Велика частина з тих грошей припаде на місто Нью Йорк.

МАЮТЬ ЗАКРИТИ ОСТАННЮ БІЛОРУСЬКУ ГІМНАЗІЮ.

Велике занепокоєння викликала в колах білоруського громадянства вістка, за якою з кінцем цього шкільного року мають замкнути філію гімназії ім. Адама Міцкевича у Вильні, яка є останньою існуючою до тепер середньою школою з білоруською мовою навчання. Згадана гімназія нараховує поверх 150 учнів і є останньою білоруською культурно-національною установою після розв'язання низки усіх інших.

ПОЛІГАМІЯ МІЖ СОВЕТСЬКИМИ СТАРШИНАМИ.

В останньому часі шириться між советськими старшинами масово полігамія. Інтендант П. Женьцов одружився п'ять разів. Над останньою своєю дружиною важко змучався, щоб її позбутися. Військовий суд засудив Женьцова на 5 років в'язниці. Поручник Ісаєв оженився до року сім разів. Ісаєв змінював так швидко своїх жінок, що перед судом не міг собі пригадати назвиць своїх жінок. Суд засудив Ісаєва на 6 років в'язниці.

7 МИЛІОНІВ ДОЛЯРІВ НА УЛАДЖЕННЯ ЛЕТОВИЩА.

В Сакраменто в Каліфорнії відкрили нове летовище, улажене згідно з вимогами найновішої техніки. Кошти будови цього летовища сягають понад 7 мільйонів доларів.

ДУХОБОРСЬКІ ЗЕМЛІ БУДУТЬ ПРОДАНІ.

Поверх 11,000 акрів землі в однім великім просторі близько Верегін, Саск., перейдуть у руки поодиноких фермерів з закінченням великої духоворської організації, Християнської Громади Загального Братерства.

Петро Верегін, провідник духоворів, просить у своїм заповіті, щоб духовори стали індивідуальними в своїх бізнесових справах і щоб велика громада, збудована його батьком, була розв'язана. Екзекутори беруться тепер до переведення його останньої волі, хоч, коли він був жив, то розв'язання громади булоб однаково прийшло на чергу, бо землі ці дуже задовожені вже довгі роки.

Асекураційні компанії Сон Лайф і Грейт Вест Лайф мають моргеджі на тих землях, і рати на них є безнадійно позаягані. Були змагання поодиноких фермерів у громаді відірватися зпід правління Верегіна, але без великого успіху.

Сон Лайф має моргеджі на 7,785 акрах, а Грейт Вест на 4,086 акрах. Компанії не назвали ціни дійсної вартості землі, але ціну, що покриє вартість, яка є в їх руках. Теперішні фермери можуть набути ці землі за п'ять процентів готівкою, а решта на сплату зборами аж до 1950 р.

ЄВРОПЕЙСЬКІ ВІДГУКИ КОРОЛІВСЬКОЇ ВІЗИТИ

Англія радується, Німеччина невдоволена.

ЛОНДОН. — Англійські газети й радіо стайтішаються з масових і урядових привітань для британської королівської пари в Злучених Державах. Газети містять звітлення про привітання в одушевлених словах та розписуються широко в передовицях про успіхи короля й королеви в збудуванні американської симпатії.

БЕРЛІН. — Німецька преса далі не подавала ніякої опінії про політичне значіння візити британської королівської пари в Злучених Державах. Першим голосом у цій справі і, як припускають, виступом ширшої кампанії цілої преси, є стаття редактора часопису „Мінхенер Нойесте Нахріхтен“, на думку котрого візита була вже плянована президентом Рузвельтом в цілі скріплення англійсько-американського зближення, котрого вістря звернене проти Німеччини.

Націстичний часопис „Фелькішер Беобахтер“ називає Нью Йорк жидівською столицею й каже, що населення в нужденних дільницях міста не вившувало англійські прапори, а старі простирала.

ЩЕ ОДИН ПОЛІЦАЙ ЗГИНУВ У НАХОДІ.

ПРАГА. — Німецька новинкарська агенція подала вістку, що в Наході прийшло до нової бійки між німецькими й чеськими поліцаями та що в бійці згинув один чеський поліцай.

Загадки вбивства німецького поліцай в Клодні ще не розв'язано; не зважаючи на те, німецький уряд не накладав на чехів загрози кар.

20 ЯПОНСЬКИХ І КИТАЙСЬКИХ УРЯДНИКІВ ОТРУЇЛИСЯ.

ШАНГАЙ. — Японський уряд подає до відома, що 20 японців і китайців, що служать приналежнимським уряді, затруїлися вином.

Повідомлення каже, що це видно хтось пробував отруїти ворогів нового китайського уряду.

ЧУТКИ ПРО НАЦІСТИЧНІ РІЖНИЦІ ЩОДО ЧЕШСЬКОЇ ПОЛІТИКИ.

ПРАГА. — Ходять чутки про ріжниці між Бароном фон Нойратом, німецьким протектором Чехії, та Карлом Германом Франком, бувшим судетським провідником, щодо політики супроти чехів. Кажуть навіть, що Нойрат зажадав усунення Франка.

Як догадуються, німецький уряд мабуть поведе супроти чехів гострішу політику.

БОРІТЬБА МІЖ ДЕРЖАВОЮ Й ЦЕРКВОЮ.

БЕРЛІН. — Так звана конфесійна факція євангельської церкви запитує своїх членів, чи вони годяться на заходи державного уряду зв'язати церкву з націстичним рухом.

ДАНІЯ ДАЛІ ПІДЧЕРКУЄ СВОЮ НЕВТРАЛЬНОСТІ.

КОПЕНГАГА. — Данський міністер заграничних справ заявив у розмові з газетярами, що Данія й інші скандинавські краї бажають собі на випадок війни бути нейтральними. Він заявив теж, що данцям важко признати війну необхідною.

ТАЄМНИЦЯ РУБЕНСІВ НЕ РОЗВ'ЯЗАНА.

МОСКВА. — Пані Рут Марія Рубенс, котру польський суд онові засудив на 18 місяців в'язниці за приїзд у Росію з фальшивим паспортом, ще не з'явилася в американській амбасаді по новий паспорт. Газетярі шукалі її по цілому місті, але не знайшли. Дехто догадується, що вона може попробує всісти на корабель до Америки без паспорта й доказувати своє американське громадянство на Еліс Айленді.

Доля її чоловіка теж невідома.

РЕВІЗІЯ ПО ЖИДІВСЬКИХ ДОМАХ В ЄРУСАЛІМІ.

ЄРУСАЛІМ. — Військова поліція, обурена на вибух бомби в поштовім уряді й убивством одного англійського констабля й раненням кількох поліцаїв, почала обшукувати доми жидів, шукаючи зброї.

ПАПА ХВАЛИТЬ ФРАНКА.

ВАТИКАН. — Папа Пій витав італійських жовнів з армії Франка за те, що вони „борилися за перемогу християнського ідеалу в Іспанії“.

Газетярі догадуються новою угодою між Римом і Ватиканом.

КОШТИ ІТАЛІЙСЬКОЇ УЧАСТИ В ІСПАНСЬКІЙ ВІЙНІ.

РИМ. — Італійський уряд подає, що в іспанській громадянській війні брали участь 6,011 італійських летунів. Вони брали участь у 5,318 повітряних рейдах і спустили 130,000 тонн вибухового матеріалу, зстрілили 903 ворожі літаки й самі втратили 86 летунів.

ПРИСТУПЛЕННЯ АВТОМОБІЛЬНОЇ ЮНІ ДО ФЕДЕРАЦІЇ.

Гомер Мартін (наліво), провідник „Незалежної юнії автомобільних робітників“, і Вільям Грін, президент Американської Федерації Праці з чартером Федерації для цієї юнії зприводу її-присутнення до Федерації. Юнія втратила була свій первісний чартер у Федерації, коли вона приступила до Комітету Промислової організації („Сі-Ай-О“).

"SVOBODA" (LIBERTY).
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

PEREPLATY:		SUBSCRIPTION RATES:	
Подорожове хвилює три центи.		Three cents a copy	
One year	\$6.00	One year	\$6.00
Six months	\$3.25	Six months	\$3.25
Three months	\$1.75	Three months	\$1.75
Часопис виходить (з англійською мовою):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
One year	\$2.00	One year	\$2.00
Six months	\$1.25	Six months	\$1.25
Three months	\$0.75	Three months	\$0.75
В Джерсі Сіті і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
One year	\$9.00	One year	\$9.00
Six months	\$4.75	Six months	\$4.75
Three months	\$2.50	Three months	\$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ХТО КОГО ПЕРЕХИТРИТЬ?

У 1914 році треба було вбивства архикнязя Фердинанда в Сараєві, щоб дійшло до світової війни. І тоді відчували від літ, що щось висить у повітрі. І тоді відчували напружену ситуацію. Тільки не знали, де і від чого зачнеється заверуха. І тоді ніхто її не хотів і кожний її вминав. А проте числився з тим, що вона може кожної хвили вибухнути.

У 1939 році ситуація осталася в основі така сама. З тою різницею, що тепер не треба аж смерті чи вбивства архикнязя, щоб повстав заколот. Його може започаткувати навіть убивство звичайного німецького жандарма, наприклад таке, яке скоїлось у місті Кладно, недалеко Праги. Очевидно, що ми не хочемо заповідати, що таке станеться. Навпаки, ми твердимо, що тепер усі заховають куди більшу обережність і терпеливість, ніж її мали в 1914 році. Тепер можуть вбити навіть короля, а заколоту може не бути. Але можуть вбити і простого жандарма в Кладні чи Данцігу, і вже з того може початися заверуха, що може довести до нової світової війни.

Ось тим, що таке може статись, можна собі пояснити також і заходи біля творення різних державних блоків. Укладаються нові сили в Європі. І то в такий спосіб, що хто до того укладу приглядається, тому може в голові закрутитись. Бо от, наприклад, знаємо, що передше Совети напірали на створення військового союзу з Англією і Францією і не могли добитися цього. А тепер Англія і Франція ніби хочуть такого союзу, а Совети дорожать. Передше Гітлер не опустив одного публічного виступу, щоб не згрозити більшовиків, а тепер виголошує довгі промови і згадує за всі лиха, а Москву лише на боці. Тому і поширені вісті, що такі йдуть тайні переговори між Советами і Німеччиною. А Сталін мовчить, ні не потакує, ні не перчить цьому. А як тільки не везе Англії з Советами, то вона зараз підкреслює, що рішуче є за порозуміння з Німеччиною, а проти того, щоб вести політику „окруження“. Знову польський міністер страшиє Німеччину, що розповість про деякі справи, себто, що Німеччина пропонувала Польщі поділ українськими землями, що є під Советами, а Німеччина твердить, що вона не могла дійти з Польщею до порозуміння, бо саме в Польщі були „авантюристи“, що вибиралися на війну з Советами. Фінляндія, Латвія й Естонія відпекуються від того, щоб їм гарантували їхню самостійність, а Совети хочуть ніби ту самостійність боронити і то ще разом з Англією і Францією, бажаючи очевидно мати нагоду у відповідний моменті ті краї загартувати під свою контролю. А Англія ніби готова навіть дати на це тайну згоду.

Ось це зразки того, що діється в Європі. Ніхто у тому як слід не визнається, бо всі хитрують і правди не говорять. Але саме в тому, що один хоче перехитрити другого, лежить зародок неминучого конфлікту. Скоріше чи пізніше він мусить вибухнути.

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА
В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина третя. (101)

— В двох? — сказав Лихарев. — Я один у десятих місцях підпало. Цілу спалимо до тла: коли Лихарева на те пішуть, то вже Москві цілий не бути.

— А то... — процідив Русин. Він поцілував полу Кудеярової одежі.

— Таке діло важне зробимо, — продовжував він — нехай твоя ласка не оставить нас, щоб найясніший хан наділив нас землею в себе, на Кримі.

— Робіть своє діло, сказав Кудеяр: а нагорода вам буде.

— Що нагорода? — сказав Лихарев. — Лихарев задля одної слави чорт зна що зробіть.

— От вам трохи, — сказав Кудеяр: — та нікому не кажіть того. Може бути, що наші провідники зрадили нас і втекли в Москву, то коли стрітешся, не говоріть з ними а минайте їх.

— Я собі почорню бороду, сказав Русин.

— Я жовтою глиною намажу, — сказав Лихарев: — та ще й горб на спині зроблю.

— А я собі ще й лице помалюю, сказав Русин.

Вони відіхали. Кудеяр, довідавшись, що татари наловили русських бранців з жінками і з дітьми, покликав чотирьох таких бранців і сказав:

— Що в вас дорожче: жінки і діти, чи Москва?

— Звісно, свої дорожчі! — відповіли йому.

Ідуть у Москву і підпалить її з чотирьох сторін, коли ми підступимо до столиці. Вам за

До чого мав служити „Народний Дім“ у Львові

(Для „Свободи“ в 90-ліття почину до будови „Народного Дому“).

Справа „Народного Дому“ у Львові триває далі українське громадянство в Галичині, бо хоч польський уряд утворив комісію для санації його і хоч до цієї комісії належать і українські представники, то небезпека все ще не минула. Передовсім урядовці, а їх чимало, ліпилися ті самі, значить москвофіли, і вони дуже часто саботують зарядження цієї комісії. І хоч без огляду на те „Народний Дім“ по-мало відновжується, то всеж таки нема певности, чи польський уряд не відстане знову тієї інституції всенародної москвофілам, яких далі піддержує. Та і не в польському інтересі дбати про те, щоб українська інституція розвивалась і багатіла. Тому поляки так довго держали комісарем „Народного Дому“ ославленого денікіна Бачинського. І тепер радніше бачилиб „Народний Дім“ у москвофілських руках, бо знають, що лише москвофіли зважаться нищити народне добро. Москвофіли були панамі „Народного Дому“ цілі десятиліття, можна сказати, від його вибудування (закладники „Народного Дому“ відбулися 18 жовтня 1851 р. у присутності цисаря Франца Йосифа), бо вже від 60-тих років мину століття не допускали в члені народівці і господарів в ньому так, що не приносили майже ніякого пожитку тому, для кого був збудований, себто українському народові Галичини. А на те будували його наші батьки у весну народів. Найбільше заслужився тут о. Лев Трешаківський, священник і популярний письменник. „Народний Дім“ це була його дитина.

Ось як докаував Трешаківський потребу „Народного Дому“ на 93. засіданні „Ради Народної Руської“ дня 15. червня 1849 року:

„Потреба „Народного Дому“ у нашому головному місті Львові, де навіть ані одного українського напису не видно і де мало приватних українських домів — є велика.

„Народний Дім“ має бути осередком, де те все, що пожитку і слави нашого цілого народу торкається, зосереджується би і відкля все те також виходило би. Насамперед такий народний дім помістити у собі, Головну Раду, яка радить над добром українського народу. А що наш нарід завдяки неприхильній долі вдержувався в темноті, тому Головна

„Народний Дім“ помістити у собі українську агенуру, щоб нарід, який приходить правуватися за свої права, зараз пораду, поміч і писарів дідстав. Помістити у собі харчівню і гостинницю. Гостинниця так має бути уладжена, щоб і найбідніший посторонній український за найдешевшу ціну їструву і чисту постіль міг знайти.

„Між іншим можна і редутовий театр тут примістити. Це слово легко сказати, та відкля на те все грошей узяти, чим таке велике діло довершити? Це дуже легко можна зробити. Двадцяти частину як лише відложити з тих наших грошей, що давно Париж забирив і пожирив, будемо мати „Народний Дім“. Давно селяни на панщину кріваво робили, а пани маетки в Париж вивозили; тепер здається, що Париж мало українських грошей буде бачити.

„А якжеж, чи може податок на людей накінемо? Ні! бороши Боже. Та як знову приїде 3. травень, щоб лише його шасливо дочекати, Боже дай, — то по всьому краю відбудеться свято, де то люди українські по своїй волі й охоті поскидають крейцар-два, а що призирається, туди пришлють і за кільканацять літ будемо мати „Народний Дім“.

„Но що? Тут тепер усякі площі продають і такі площі від року дорожчі, а вкінці, як Львів забудується, то тяжко вільну площу і дістати буде можна. Тому теж гадаю, треба би тепер із грошей тих, що з фестину 3. травня осталися, купити бодай вільну площу і справу уладити так, щоб що року, як нам грошей що прибуде, дім народний і в висоту і в ширину зростав, а зпочатку, як не всі, то хоч декотрі найпильніші справи заступав. Ми тим скорше це зробимо можемо, бо гроші ті не пропадуть, тому, що трактієрні і гостинницькі, коли насамперед її поставимо, то принесне процент гарний, який зараз на дальші видатки можна буде зужити. Коли редутова саяла буде обширна, з галеріями, то можна на тепер там і театр і редути помістити, а це також збільшить процент.

„З львівської округи кожний священник і селянин, скільки тягла має, стільки фір каменя раз привезе, або на один день фіру тут приставить.

„Ой, щоб то Господь дав бути живим доти, поки такий народний дім у його величі і красі для пожитку українського народу побудований не побачу.

„Найласкавіше прошу це мое внесення до дейного протоколу нашої Ради взяти і що будуть за добре вважати, це ухвалити“.

Які великі плани, яка любов до справи, які широкі погляди! І що з того сповнили ті, що захопили були „Народний Дім“ у свої руки? Одне одинокі, що мав на думці о. Трешаківський, це бібліотека. (Та і з тієї бібліотеки москвофіли вислали в Московщину багато цінних стародруків і рідких рукописів, в заміну за що дістали безвартісні московські журнали і книги. Москвофіли не побоялися навіть продавати жидам у Львові книжок і журналів із початками бібліотеки, так, що не раз можна було стрінути такі примірники по антикварнях). — А друге хіба бурса, та хіба о. Трешаківський, з переконанням народовець, не мав на думці, що бурса виховувала москвофілських яничарів. Ще, щоправда, є і саяла. Але ще, коли „Народний Дім“ був уповні в руках москвофілів, винаймали вони її на польський театр. І тепер український театр, коли приїде до Львова, мусить просити директора польського театру, щоб за добрі гроші відступив саяло на одну чи дві вистави. А вже цього, (1939 р.) дирекція „Театру Річнородностей“ відмовила саяло нашому театрові і він мусів давати вистави в жидівській саялі.

З інших плянів о. Трешаківського не виконали ні одного. Колиб так небижчик міг встати з гробу і побачити, що наші „руссіє“ зробили з його мрії, з його дитини, то певно гірко заплакав би і поклався би на зад до гробу.

Хиткість-погана прикмета

У статті під повищим заголовком, поміщений у львівському часописі „Наш Пропор“ (ч. 31), а написаний з нагоди того, що стрінуло давню Чехословаччину, знаходимо такі думки:

„Сильна людина, що служить якійсь ідеї, ніколи не заломлюється, хоча б не знала, яке нещастя її стрінуло. Цієї засади придержується сильна людина. Цієї засади придержується кожний воєк. Бо що булоб з армією, якщо воєк заздалегідь, перед війною, думав би, що „школа, куме, сили“? Що булоб з таким військом, якого члени вирішили у непереможність своєї противника так, що всякий опір вважалиб згори за „неможливий“? — Відповідь на ці питання дала тепер Чехія.

„На щастя, історія знає також інші приклади поведінки й діяння людей у таких „безнадійних“ ситуаціях. Пригадаймо собі, як малі числом серби воювали з великою Австрією. Кілька сербських „комітаджів“ потрапили здержувати похід цілих полків. Ба, навіть, коли пізніше прийшла німецька армія на поміч Австрії, серби не втікали як звичай, але боролися як льви. І певно не було серба, який би опускав оглоу вниз, у якого душа втікалаб у запятки тому, що німці добули це чи те місто. Певно теж, що не було серба, який вірив би був австрійським звіdomленням (які завжди були накручувані), чи ріжним сплетням, що в таких часах завжди виринають мов гриби, по дощі. Якби навіть серби були програли війну, то сербський нарід не потребував би стидатися за своїх синів.

„Хиткість вдачі — це дуже погана прикмета, що веде завжди до невдачі. Хитка людина ніколи не вірить як слід у свої сили. Вона не потрапить поставити собі завдання й іти вперед до визначеної мети. Вона „хитро й мудро“ оглядається на всі боки, слухатиметься всіх підшептів та сплетень, які вкінці так обезсилять її й так слабу волю, що людина до нічого нездібна. Схоче такий людині накрутити голову у властивім напрямку, виясните їй, що зневіра є найгіршим дорадником, то хитка людина відразу „переміниться“; однак її розяснене обличчя триватиме так довго, доки не почує першої ліпшої сплетні, чи навіть першої ліпшої неприємної вістки. Тоді вже у неї „все втрачене“; тоді вже поспіляється цілі потоки про те, що це — мовляв — „було до передбачення“, що „тільки слайний не міг цього не видіти“ і т. д. і т. д.

„Чим більше хитких людей в народі, тим гірше для нього, бо при кожній нагоді вони вже в початках великих подій викликають зневіру, намагають „муху до величини вола“, лягають „ководом на дорозі до успіху. Сильний духом нарід не тратить ніколи своєї рівноваги. Він вірить у власні сили, в успішність своєї справи і відповідно до цього провадить свою працю й живе життя. „Розчарувані“ у нього нема. Бо якщо навіть стріне його яка невдача, то він знатиме, що в його діланнях були якісь помилки, які саме були причиною невдачі. Цих помилок він у майбутньому буде вистерігатися. Нарід хиткої вдачі ніколи не вчиться з помилок; він їх завжди повторяє. Це наглядно показували тепер чехи. Вийшовши з першого розбору, вони скакали направо й ліво, доки не докотилися до того, що президент держави поїхав просити, щоб звільнувати чеську державу! Історія у свої сили. Вона не потрапить такого ще не бачила“.

У КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ В АМЕРИЦІ повинна бути

ПРОПАМ'ЯТНА КНИГА

ВИДАНА З НАГОДИ СФОРМІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ЦІНА 2 ДОЛЯРИ.

Замовляйте в „Свободі“:

„SVOBODA“, 83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

те буде нагорода велика. А не схоче того зробити, велю карати жінки і діти ваші лютими мукми.

— Бранці мимохідь згодились.

Потім Кудеяр, покликав іше трьох і повторив те саме, що іншим. Всі згодились, але не всі зважились сповнити такий приказ. Кудеяр поступив так тому, що коли би хтонебудь зрадив намір, або з неостережності попався в русські руки, то, не знаючи всіх співучасників, не міг би викрити їх.

Зробили ще двацять верств і задержалися. Вечеріло. До Кудеяра привели чотирьох захоплених татарами московських воєвків.

— Хто ви? Опричники чи земські? — питав їх Кудеяр.

— Ми земські, — відповів один з бранців.

— Куди ви скрадалися? — Нас післали розвідати, де татари і чи скоро прибудуть.

— Де цар?

— Втік.

— Куди?

— Не знаємо. Нас зігнали під Серпуховом і післали за Оку розвідати, а післанці, приїхавши, сказали, що не видали і не знають, де хан. А тут прийшла вість, що хан перейшов Оку в горішнім бігу, а потім уже перейшов і Угру. Йде під Москву. Тоді цар з опричниками вночі втік, покинувши все земське військо.

— Добрий цар ваш, — сказав Кудеяр: — він, видно, відважний тільки між своїми дураками, що як віщі або свині підставляють йому свої горла під ніж. А хто у вас воеводи?

— Князь Більський старший, а під ним князь Мстиславський, а в них князь Воронинський, та Шуйський Іван Петрович, а з ними бояри.

— Якій то Воронинський: Михайло? — спитав Кудеяр.

— Так.

— То хоробрий чоловік. Він хотів було з нами, кримцями, битися, Крим наш думав завоювати. Щож ваші воеводи хотять робити?

— В них розлад. Воронинський і Шуйський хотіли йти прямо проти вас і зачати бій, а Більський і Мстиславський не згодились, стали говорити, що треба йти в Москву і в Москві боронитися. Нині вони прийшли всі в Москву.

— А військо в них багато?

— Було в нас звиш сто тисяч, але майже половина розійшлась, коли цар утік з опричниками.

— Одного лишити, а іншим стягти голови! — закричав Кудеяр татарам.

— Та за що? Помилуй! даруй життя! ради Христа помилуй! — кричали бранці.

— Що з вами возитися? — сказав Кудеяр: — стяги ім голови! — повторив він татарам, а сам пішов до хана.

— Найясніший хане! Нам — сказав він — йти би скорше під Москву; язика сказали, що воеводи зо своїм військом прийдуть нині до міста, хотять боронитися, отже нам не допустити їх увкріпитися і на рано бути в Москві. А я післав наперед, щоб Москву підпалили, як ми прийдемо.

— Най так буде! — сказав хан. — Дякую, мій тат-агаси. (Дальше буде).

Між верблюдами.

Молодий верблюд порішив одружитися і попросив ради свата-верблюда.

— Маю для вас прекрасну партію. Молоденька, мудра, інтелігентна, вродлива... Тільки один ганч...

— Який?

— Вона не має горбал...

ПОЕТ УКРАЇНИ

(Слово про Тараса Шевченка, виголошене на Святи в честь поета у Відні).

І світає і смеркає,
День божий минає,
І знову люд потонув
І все спочиває.
Тільки я, мов окаянний,
І день і ніч плачу
На розпутьях велелюдних,
І ніхто не бачить,
І не бачить і не знає;
Оглухли, не чувають,
Кайданами минаються,
Правдою торгують
І Господа зневажають, —
Людей запрягають
В тяжкі ярма, орють лихо,
Лихом засівають...

Оцими вражальними словами почав у році 1845 одну з своїх немирих поем, своє дружнє посланіє до мертвих і живих і ненароджених земляків своїх, найбільший поет України, нестерпимий геній української землі, українського людства і, скажімо, української вічності, якому ім'я Тарас Шевченко, і якого 125-ті роковини народин української свідомості цього року вшановує. Але хоч воно вже сто років, як поет Шевченко як поет резигнує з усього, що вузько-особисте, саме тому в нього майже неможливо перекласти трагіку злидненої буденщини, але не власної, а злидненої буденщини народу. Оце ось у хвилі поетового негодування на московських і своїх же крикунів, що намагалися споганувати визвольні подвиги в минулому України, в нього — чудова, весь чар того минулого воскресла візія:

І вам слава, сині гори,
Кригою окуті;
І вам, лицарі великі,
Богом незабуті!
Борітеся, поборе! —
Вам Бог помагає;
За вас сила, за вас воля
І правда святая!

І саме тому, що Шевченко як поет резигнує з усього, що вузько-особисте, саме тому в нього майже неможливо перекласти трагіку злидненої буденщини, але не власної, а злидненої буденщини народу. Оце ось у хвилі поетового негодування на московських і своїх же крикунів, що намагалися споганувати визвольні подвиги в минулому України, в нього — чудова, весь чар того минулого воскресла візія:

„До мертвих і живих і ненароджених земляків моїх в Україні і не в Україні суцільно".
Значить отже, це слово поета до мертвих, і живих і ненароджених це людей, покоління і генерації рідної нації. До прогомоніх, існуючих і грядучих століть, епох і віків українського народу, словом, поетовий заклик це до всього, що було, є і буде в житті українського людства. Отак от творча спромога Шевченкова духа звязувати ланкою визвольної ідеї найдавніші епохи і найдавніші покоління, це одна з чудових особливостей його благословенного генія. Одна з тих, що то нею пояснюється в першу чергу оте оживотворення героїського минулого України, якому Шевченко сьогодні, 125 років після свого уродження, завдячує головним чином безпримірну живучість його всієї творчості.

Так!
Адже в ніякого іншого поета в нас не символізується лег творчої думки від простору до простору, від землі до землі, від століття до століття так часто і так артистично, як саме в Шевченка.

Ось у великій поемі „Сон" (1844) душа поета проноситься летом у часи, середовища і пекла мук українського народу, бо без бунтарського пориву й підйому, — нехай він і який болотний! — нема їй тут ні вгосту ні спокою.

А знову в поемі „Неофіти" (1857) кажеться:
Перенесіть во время оно,
Душе моя, в стоном-дзвоном,
І трубином гласом возгремів
Із мурів темної тюрми!

І багато-багато таких інших місць, у яких Шевченко залюбки привів своє творчу думку до птиці, яка чародійним летом проноситься від простору до простору, від епохи до епохи, щоб шукати там слави рідного минулого, або Голгофти, творених людям на землі носіями бруталної насилья. І тут найстарша — отже князя! — доба нашого героїського минулого для Шевченка так само цікава, як і доба козацтва в усіх його епохах, коли спроба переспіву частини „Із Слова о полку Игореві" (І — III, 1860), або поему про Рогволода і Рогніду в IV-тій частині епіки „Царі" (1848).

А свідомість того близького зв'язку з героїськими епохами нації це для нашого поета одно з джерел його найвищого, творчого, яке одиноким дає йому силу перемати трагіку злидненої буденщини, але не власної, а злидненої буденщини народу. Оце ось у хвилі поетового негодування на московських і своїх же крикунів, що намагалися споганувати визвольні подвиги в минулому України, в нього — чудова, весь чар того минулого воскресла візія:

3 НАГОДИ СВІТОВОЇ ВИСТАВИ В НЬО ЙОРКУ

У НЕДІЛЮ 18. ЧЕРВНЯ 1939 Р. (SUNDAY, JUNE 18, 1939)

ВІД ГОДИНИ 6. ДО 9. ВВЕЧІР

У СТАДІОНІ COURT OF PEACE НА ВИСТАВОВІЙ ПЛОЩІ WORLD'S FAIR GROUNDS

ВІДБУДЕТЬСЯ ДАВНО ВІСНУВАНИЙ

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ ДЕНЬ

ПРОГРАМУ ВИКОНАЮТЬ ТАКІ СИЛИ:

1. Український Народний Хор з 500 хористів під управою проф. д-ра Олександра Кошиця; з хором виступить соліст Петро Ординський.
2. Танковий Ансамбль, складений із кількох груп, що обіймають разом 500 танцюристів під артистичною управою Андрія Кіста; разом 1000 осіб в українських костюмах.
3. Світової слави тенор Михайло Голінський.
4. Десятилітня чудо-скрипкачка, Донна Греско з Вінніпеґу, стипендистка Американської Музичної Академії. — Супровід фортепіановий: панна Віра Стеткевич.
5. Запрошені визначні американські промовці.

До танців приграватиме оркестра проф. Петра Чарковського.

Вступ на виставову площу: Для дітей до 14 літ 25 ц., для старших 75 ц. Вступ на українську програму безплатний. Сидячих місць 10,000, стоячих 100,000. Програма відбудеться без огляду на погоду.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА АМЕРИКИ: Громадному учасцю у виставі в часі української програми заманіфестуй свою солідарність із культурним виступом молодішої генерації українського роду!

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКЕ ВИСТАВОВЕ ТОВАРИСТВО.

ета одно з джерел його найвищого, творчого, яке одиноким дає йому силу перемати трагіку злидненої буденщини, але не власної, а злидненої буденщини народу. Оце ось у хвилі поетового негодування на московських і своїх же крикунів, що намагалися споганувати визвольні подвиги в минулому України, в нього — чудова, весь чар того минулого воскресла візія:

Пішніми рядами
Виступають отамани,
Сотники з панамі,
І гетьмани, — всі в золоті,
У мою хатину.
Пришлях, сіли коло мене
І про Україну
Розмовляють, розказують,
Як Січ будували,
Як козаки на байдаках
Пороги минали,
Як гуляли по синьому
Грибів в Скутарі,
Та як, люльки закурили
В Польщі на пожарі,
В Україну верталися —

І що це ніяка сидуваня, ретроспективна мрія поета, що намагається дати нам тільки простий історичний малюнок, а щось, що становить найглибше і вічне життя поета, отже, щось, без чого він своєю існування не зміг би собі уявити ніяк, на це доказом отака зворушлива й радісна сповідь поета в тій же самій поемі кілька рядків нижче:

Дивлюся, сміюся, дрібні утираю,
Я не одиницький, є з ким в світі жити!
У мой хатині, як в степу безкраїм,
Козацтво гуляє, байрак гомонить:

От де моя слава!
Скажу ще раз:
Пан я над панамі!

Отак саме творче оживотворення величчя героїчного минулого України в історичних творах нашого поета, від поеми „Іван Підкова" (1839) починаючи, це те безумовно нове, що з'являється з його появою на овіді української літератури того часу. Це те нове світло, запалене Шевченком на шляху історичного життя та історичного розвитку нації, що до його Костомарів порівнював з ненадійним відкриттям цародійного, віками призабутого скарбу народу. І з погляду на яке молодий Куліш казав колись, що проголошували вперше слова поетом Шевченка начебто преображали чола людей так, як легендарні вогненні язики над головами перших апостолів Христа.

Бо зрештою і в літературах усього світу не знаходимо у століттях, ближчих до Шевченка, надто вже багато творів, яких темою являлося звеличання подвигів героїчного минулого.

З цього погляду ми пригадаємо собі те, що в Європі, впродовж довгих століть аж ген до XVIII ст., улюбленою лектурою були фантастичні романи — французькі називали їх *romans d'aventure*, а німці *Abenteuerromane* — героями яких були здебільша вигадані лицарі, що переживали всьому роду неймовірні пригоди в боротьбі з надприродними естимами, цародійними, велитами і потворами. Отже твори, в яких з дійсності життя не було ні сліду, тим більше, що сценарієм тих романів був забобний далекі, казковий Золотий, у своїй суті такий же

неправдивий і вигаданий, як і всі герої тих фантастичних романів та їх пригоди. Отимто й такою епохальною появою був у р. 1605 відомий в усьому світі роман еспанця Мігеля Саведри Сервантеса п. з. „Славний юнак Дон Кіхот де ля Манча", де в особі півбожевільного аматора лицарських пригод висміяно й осміщено на завжди фантастичні романи згаданого роду, і таким чином і промощено в літературі дорожку малюнкам справжньої життєвої дійсності. І це теж передовсім еспанська література, — література батьківщини нинішнього переможця большевизму, ген. Франка, що вже в епосі боротьби еспанців з маврами творить у літературі культ героїв національного визволення, особливим у драмах універсального духом *Льопе де Вега*. Тоді, як у португальській літературі в р. 1572 являється як її досі найбільший твір героїчний епос „*Os Lusitadas*" (тобто: Люзитани, значить: португальці) поета Жуака Камоеаса, в якому він прославив героїчні подвиги Португалії, зокрема плавбу до Індії їх відкривця Васко де Гама.

Таксамо, як знову в Голандії були улюблені від давня прилюдні театральні вистави на героїсько-історичні теми, особливо в Амстердамі, до творців яких причислюється як іншими і найбільший поет Голандії класичної доби, Йост Вондел, сучасник Льопе де Веги.

Але чим далі до XIX в., отже до епохи Шевченка, то вплив тзв. класичної французької трагедії (Корнель та Расін), а позитивним осласленим французьких романів еротичного типу (Кребільон), не був пригожий розвиткові культу героїчної стихії в літературах Європи. З цього погляду гідне уваги не те, що коли у XVIII в. славний французький поет, письменник і філософ Вольтер узявся у величчя епічним творі — „*La Pucelle d'Orleans*" — оспівувати відому національну героїку Франції, Жанну Дарк, то малюнок Вольтера склався більш на карикатуру і глум із Жанни, ніж як жертви жамі людських забобів і середньовічної темряви — ніж на героїку в її честь.

І що це при кінці XVIII в. поети Європи любили розроблювати героїчні теми в формі сміховинки, тобто тзв. трагедій, на це нам найкращий приклад „Енеїда" (1798) нашого Івана Котляревського, якої поява стала всетаки дають відродження української літератури в XIX в.

Але хіба ж змогла була відродитися духом не тільки література, але і вся нація України, якщо в епоху виступу Шевченка український читач був би зачитувався лиш „Енеїдою" Котляревського, повістями Квітки-Основ'яненки і сатирами Гулака-Артемовського?

Ні!
Властиве відродження української літератури й поезії, українського життя й української нації почалося щойно з підходом вогнистого генія Тараса Шевченка.

етичні і духом суворой дійсності овіяні, Шевченко розбудив у масах українського народу не тільки саму історичну свідомість. Такі ось постаї в його поемах, як Іван Підкова, Гамалія, Гайдамаки, Тарас Трясило, а далі великі гетьмани України, являлись у Шевченка носіями і державотворчої свідомості, підготовлюючи отак на ціле століття наперед державно-творчі зриви і почини нашого часу. Бо кожна історична постать у Шевченка є яскравим виразником визвольного хотіння.

Україно, Україно!
Серце моє, неенько!
Як згадаю тебе, краю,
Зовні серденько!
Де поділось козацтво,
Червоні жулані?
Де поділась доля, воля,
Бунчуки, гетьмани?

А в заспіві до поеми про Підкову:

Було колись — в Україні
Ревили гармати,
Було колись, запорожці
Вилі панувати —
Панували, добували
І славу і волю; —

Отак умість панувати, тобто кермувати власною країною, це в очах Шевченка обіцлицарської хоробрості найгордіша прикмета носіїв традицій рідного минулого. І це власне за змугу отого панування на своїй землі воюють водно запорожці, ріжуть ляхів Гайдамаки, карається своїми політичними прогірами Хмельницький, борється важко за край Дорошенко і кріпавляється в боротьбі з Петром полки Мазепи. І тимто й немає в Шевченка нічого більш трагічного, більш сумного над картини, що є простим протиставленням до малюнків національного героїзму, отже картини, де національне життя відвернене зовсім від героїчних традицій і потонуло в темі повної неактивності. Як ось нпр. у поемі „Чигирин" (1844):

...Заснула Вкраїна,
Бураном укривлась, цвілію зацвіла,
В калюжі, в болоті серце проглоїла,
І в душло холодне гадюк напустила,
А дітям надію в степу одала.

Але і зараз же спалахує в нашого Прометея вогонь бунту і він, ніби викликаючи на силу приглуху активність нації, каже:

Не рийте думи, не плайте!
Може верну знову
Мою правду безталанину, —
Може зорю переліт тої,
А на перелозі — — —
Може зідуть і виростуть
Ножі обоюди,
Розпанахають погане,
Гинь серце, трудне,
І виліять сукровату
І надіють живої
Козацької тої крові,
Чистої, святої...

І подібно Шевченку навіть і там, де, здавалось, про героїчну стихію не може бути й мови, отже в поемах і оповіданнях з кріпавлячого життя, не дає ніде слізованих малюнків людської немочі, а малюнків дужих своїх життєвим гартом душ. Душ, які етично стоять на таких вершинах, як ось „Лукія" („Вільда"), Ганна („Наймичка"), варнак („Варнак"), Уласович („Москалеві хрипця"), і цілий ряд інших та ще інших, значить і в митлому і в теперішньому життю Шевченко видиває в пер-

тутешні українські фашисти старались закрити зрадницьку і провокаторську роботу своїх європейських колегів. Разом з тим між народом ширяться щораз глибше обурення на генералів, звязкових, делегатів та „членів проводу" ОУН, котрі виманчували туг долари на визволення і поміч Україні, а там за ті гроші помагали Україну валити".

УРИВКИ З БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ГАЗЕТИ.

„УШВісти" ч. 154 пишуть: „Створена гітлерівськими бандитами Карпатська Україна дала велику нагоду для націоналістів виявити свій ридарський дух, усю свою любов до створеної ними „неньки України... Українські націоналісти все частіше виявляють себе як кубло бандитів. Ще не так давно вбито Коновальця. Тепер викриваються ось ці жаліливі факти мордства. На Закарпатті українські націоналісти допомагали мадярам підкорити наш народ і тепер їм вірно служать. В Америці збирали гроші нібито на допомогу Карпатській Україні; а ось, чевидець, І. Бойчук, приїхавши з Хусту, запевняє, що сам Волошин говорив йому, що нічого з Америки від українських націоналістів не отримав".

УРИВКИ З ГЕТЬМАНСЬКОЇ ГАЗЕТИ.

„Наш Стяг" ч. 20 пише: „Говорить народна пословиця, що до часу збанок воду носить... Таке і з нашими „націоналістами". Дурили людей до ті, доки не пустили свою фарбу. Як їх робота на „Карпатській Україні" переконала українське громадянство, що це організація фахових провокаторів, що за гроші наших ворогів провадять в українській суспільності розкладову роботу, то ця організація почала негайно розкладатись". У числі 22 тогож часопису пише осласлений Максим Бойчук: „Бреше панок „нестор", що самі гетьманці та большевики були на моїх відчатах і що гетьманці лають О. Ч. С. хаотиками. Ми з гетьманцями не лаємося, бо вважаємо себе ліпшими українськими націоналістами, ніж уся жива, мертва і ненароджена провідна згряз з під фірми ОДВУ чи ОУН".

ЗВІРЯЧА НЕНАВИСТЬ.

Ці уривки взяті зіпди руки з тих чисел, що лежали на столі. В інших числах усіх згаданих газет можна здибати ще більше лайки, з якої видно, що автори дишуть якоюсь звірчою ненавистю до націоналістів.

Вони закидають націоналістам „зоологічний шовінізм", який відзначається „звірчою ненавистю до чужих народів". Саміж вони відзначаються звірчою ненавистю до рідного брата...

КОМУ ЦЕ НА КОРИСТЬ?

Треба зазначити, що за ту саме звірчу ненависть до українських націоналістів наші гетьманці, радикали та большевики вдостояються похвал від московських, польських та ренегатсько-кацапських газет, як „Н. Р. Слово", „Світ", „Свет", як „Лемко". Всі вони з „пшеменосцям", чи „удовлетворенієм" повторюють ці напади.

Ця безсоромна лайка звернена до одної точки: за всяку ціну сплюгавити цю героїську легенду, що зродилась у Карпатській Україні; відвернути увагу нашого народу від його гарних прикмет, а звернути на чиряки і струпи.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

З ДНЯ

ЩО ІХ ЗЕДНАЛО?

Говорить собі, що хоче, але українські націоналісти в Америці зеднали найбільш суперечні партії і групи: большевиків, радикалів, гетьманців, а то і деяких католиків і православних. Це всі ті, що тепер так однозвучно лають націоналістів, що позавидувавши їм тої однозвучності сам міністер Гебелс. Большевицькі „УШВісти" передрукують цілі дописи з гетьманського „Нашого Стягу". Деякі статті з „Народної Волі", „УШВістей" і „Нашого Стягу" так до себе полібі, начеб виходили з якогось одного синдикату.

Аж мило дивитись. Ні один нарід на світі не поєднав би всіх таких протилежних груп. А в нас поєдналися!

Щож їх поєднало? — Ненависть до націоналістів. Ця ненависть така величезна, що заглушує всі їх партійні ріжніці, притемнює навіть їх ненависть до справжніх ворогів українського народу. Бо для справжніх ворогів у них уже нема місця на ненависть. Коли переглянете числа їх часописів, то побачите, що три четвертини обему присвячені — українським націоналістам.

УРИВКИ З „НАРОДНОЇ ВОЛІ".

Народна Воля ч. 61 пише: „М. Бойчук оповів ще багато, багато цікавого про наш нарід на Закарпатті, про його змагання, надії і боротьбу. Гостро, але справедливо, він питував невідповідальну роботу крикливих патріотів, що вдають з себе великих героїв, з не мають ні належного знання, ні відваги, ні чесноти". (А чи п. Бойчук має всі ті речі?)

В ч. 63 пише: „Ось так помалу облітає блахман, котрим

шу чергу національно свідомі і позитивні типи, готові в кожен час до надлюдських зусиль за волю народу, отак; як Гайдамаки, а в буденщині до надлюдської посвяти, отак, як Ганна. А коли поет у „Заповіті" звертається до нас, отже до майбутнього України з зазивом, щоб ми, порвавши кайдани й окропивши волю ворожою кров'ю, брались творити „семю велику", то — це доказ на те, що і в майбутнє України дивився поет з вірою у свою націю як носійку його державно-творчих заповітів.

І тому виконання, всецільно й повне виконання Шевченкових заповітів це сьогодні наше найвище і найважливіше завдання, оскільки здійснення якого щойно увінчає творчий подвиг найбільшого, найглибшого духом поета України.
Д-р Остап Грицай.

ЗГІДНА СПІВПРАЦЯ

(Зі старокраєвого часопису „Наш Пралор”).

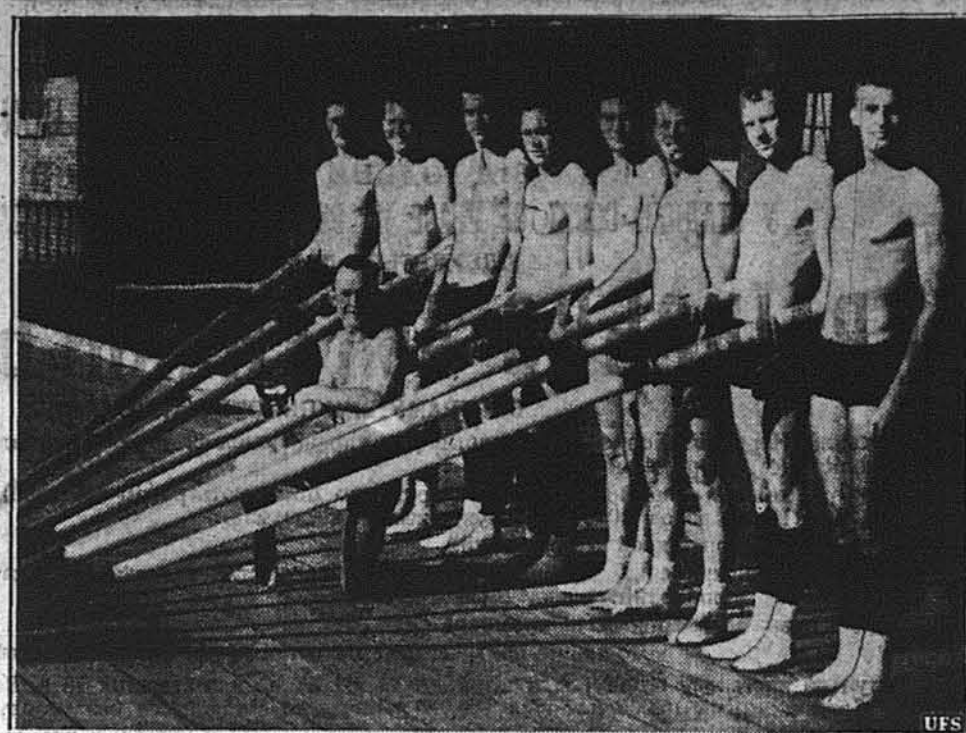
„Від голови риба-смердить” — каже народна приказка. Це — очевидно — торкається не тільки самої риби. Цим народна мудрість підкреслює значення керівного осередка, важливість провладу для всякої організації, для всякої спільноти, від сім'ї починаючи, а на народі кінчаючи. Практика вповні підтверджує це. Те саме товариство з тими самими членами потрапить у глибоку сплу пробудитися й розвинути живу діяльність, якщо прийде інший голова з відповідним виділом. Та саме читальня потрапить уже впродовж короткого часу зробити семимилеві кроки вперед, якщо трапиться енергійна й свідомо-одина, що як голова зуміє „підійти” до членів, зуміє їм „промовити до серця” і просто чародійним способом притягнути їх до праці. Густо-чисто такий голова не знає, як це він зробив, так як читальняники не можуть сказати, що властиво було причиною їх підняття до праці. Така такого успіху лежить відповідній, хоча часто-несвідомий, поведінці голови з людьми.

Таких „вроджених” кандидатів на голови, на організаторів нема — на жалю — ніколи забагато, але замало. Тим більше треба їм цінити і не утруднювати їх праці. Однак в практиці бачимо, що саме таких людей не допускають до якоїсь провідної праці, а коли їй уже виберуть головою, то дадуть йому таких виділів, з якими співпраця взагалі неможлива. Чому? — Бо, вибираючи виділів, ми все ще не дивимося на те, чи ці люди потрапляють взагалі з собою співпрацювати добре, чи вони вже не ворогують між собою, та чи вони здібні до провідної праці.

Саме у виборі виділу й голови мусимо завжди мати на увазі, що кожна успішна праця вимагає відповідних провідників, тобто людей, що потрапляють провадити працю так, щоб вона принесла якнайбільший успіх при якнайменших тертях і непорозуміннях. Якщо самі виділови між собою не є однакові, якщо між ними самими є непорозуміння чи навіть ворожнечі, тоді вибравши такого виділу є підкопуванням установи. Бо ці непорозуміння вийдуть скоріше чи пізніше на ширше поле, тобто перекинуться на членів читальні чи товариства і замість праці вийде одна велика сварка. Очевидно, що найбільшу шкоду товариству може принести вибір невідлого голо-

ви. Тому заздалегідь треба намитити відповідного кандидата, на якого радо годилися усі виділови. Тому треба розумітися з таким кандидатом на голову, чи він годиться співпрацювати з такими-то виділовими. Тоді шойно є запора, що голова не матиме ніяких непорозумін з виділовими, та що зможе присвятити всю свою енергію організаційній праці для товариства. Якщо цього нема, якщо виділи тільки випадковою зліпкою людей, незграбних, а то й ворожих між собою, якщо до такої зліпки прийде ще невідповідний голова, тоді зрозуміла річ — праця виділу, а вслід за цим і цілого товариства, буде мізерна, або й ніяка. Бо де нема голови, там нема розуму; де нема газди в хаті, там господарем є кочерга. Зате там, де головою товариства є відповідна людина з дібраними виділовими, там праця мусить кипіти.

Та найважливішою передумовою успішної праці є сильне бажання, непохитна воля працювати. Де цього бажання нема, де нема амбіції, що гнало б до виконання якогось діла, де нема волі зробити найкраще ще кращим, там остається — що-найвище — примусове сповнювання обов'язків, лінива латання, затікання в мості одної діри другою, чи переливання з пустого в порожнє. А цієї волі до праці завжди бракує там, де нема сильної віри, де нема захоплення великою ідеєю, де серце не палає огнем любови до спільної справи. Бо товариство, чи сам виділи має бути спільнотою, а кожна спільнота є тим сильніша, чим сильніша є ідея, що лучить поодиноких членів у цю спільноту. Ось тому всюди, де є „непорозуміння”, мусить бути також замальований дух спільноти, або його зовсім там нема. Ось тому перед головою та виділом стоїть завжди завдання скріплювати існуючу вже спільноту, або її творити там, де ще її нема. Без цього праця легко заломлюється, а то й зовсім цезає з зміною виділу. Знаємо аж забагато прикладів, де виїзд одної людини з села потягав за собою уламок всіх товариств у селі. Цього не буде, якщо під кожне товариство дамо тривку й міцні основи, якщо вже в початках подбаємо про створення й закріплення духа спільноти. Для цього необхідний є відповідний провід, відповідний голова та виділи, які були б свідомі своїх завдань і які хотіли б спільно працювати над їх виконанням.

30 СПОРТУ.

Славна веслярська дружина Каліфорнійського Університету, що приїхала на схід узяти участь у веслярських змагках.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НА ПОМІЧ КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНИ.

Ню Йорк, Н. Й. На листу центральної управи ОДВУ зібрав член 10-го від. ОДВУ, п. П. Гурин, \$29.75. Жертували по \$5: М. Марків, М. Люба; по \$2: Галанка, М. Остапів, Дж. Івашко, М. Грешко; по \$1: А. Яворський, В. Величко, С. Черевський, А. Гурин, Г. Гурин, Г. Гурин, М. Гурал, М. Гурин, Г. Карпур, Н. Ручка; по 50 ц.: І. Хомі, А. Кеніш, М. Близник; В. Гордінський 25 центів.

Нортгемптон, Па. Члени 68-го від. ОДВУ, п. І. Стеці та В. Андрушин, зібрани на поміч Карпатської Січі \$40.65; а з каси відділу доложено \$9.35, отже разом вислано на згадану Січ через центральну управу ОДВУ \$50. Зложили на листу: В. Савок \$5; по \$1: В. Андрушин, В. Лемчинський, В. Боднарчук, о. п. Горюхінський, Л. Демчук, М. Крикун, І. Жеребчинський, П. Панчинський, І. Масляник, А. Костів, І. Осичка, М. Коруч, Марія Вербицька, І. Кридан; по 50 ц.: М. Мізак, Г. Салаш, М. Гусак, І. Борисевич, П. Сондовий, П. Степчук, К. Шандік, І. Охонський, М. Заліско, І. Антонович, С. Тухтій, В. Шиска, М. Гусак, Т. Бенешівський, С. Тихий, І. Савка, К. Трач, О. Федько, І. Голзак, П. Вудчак, І. Махібродо, П. Ковальчук, М. Майорик, А. Мартинюк 75 ц.; П. Пристап 30 ц.; по 25 ц.: А. Тримена, П. Кравчук, П. Тримена, Г. Іванів, О. Палій, І. Стеці, П. Шелак, С. Дробик, Ю. Чепелак, М. Ріпко, С. Вігунський, А. Крипка, П.

Качмар, П. Крайник, П. Крайник, С. Гутник, Д. Лесканіч, Г. Підставський, С. Венгер, С. Фантута, К. Нестий, О. Задубера, П. Маслюк, К. Коториш, І. Онушак, І. Тулька, Т. Процак; І. Нагірний 15 ц.; В. Ткач 10 ц.

Бруклін, Н. Й. Семен Угорчак \$5. „Дочки України” зібрав \$21.35. Зложили по \$1: Н. Тимець, Т. Подицник, Н. Ніколішин, М. Семіх, П. Яворська, Т. Кокосов, В. Бонішевська, А. Кучма, М. Панькевич, П. Пашко, П. Лукас, А. Собеска, пані А. Нобель, А. Яремий, В. Лярга, А. Мізак, С. Прокопів, по 50 ц.: М. Висюрський, А. Боднарчук, К. Костушич, В. Кошовський, О. Рибак, І. Паніска, пані Березовська; по 25 ц.: В. Дорош, Е. Вунька, пані Гелінг; І. Стасюк 10 ц.

Тамона, Інд. Секретарка 66-го від. ОДВУ, пані Анна Біндас, збрала \$5. Зложили по \$1: М. Тимків, А. Т. Біндас; по 50 ц.: А. Садловський, А. Миленький, А. Крушинський, по 25 ц.: А. Грицак, С. Салін, С. Крупар, А. Мендик.

Ню Йорк, Н. Й. Збірники членів 1-го від. УЗХ-ОДВУ пані М. Моланська й пані Марія Палій. На листу пані М. Воланської зложили по \$1: Павлина Федін, М. Воланська, В. Струж, І. Воланський, Марджі Воланська, А. Воланський, Е. Сербінісський. Разом \$7. На листу пані Палій зложили по \$1: Т. Михайлюк, К. Балас, Е. Кесло, П. Жуковський, по 25 ц.: А. Станко, Г. Салівський, Д. Селіяр, І. Каліновський, М. Гамка (мол.), І. Мацюх, М. Мархонький. Разом \$6.

Клівленд, О. З листу 8-го від. ОДВУ, зібрани Анна Декан і Ріно, С. Вігунський, А. Крипка, П.

Кокос, І. Т. Білінський, Стефанія Палавода; С. Іванчук \$1.50; по \$1: Л. Чупіла, А. Декан, Ф. Іванчук, А. Іванчук, І. Лідун, А. Бабій, В. Козир, М. Колодій, Д. Малайчак, П. Різун, Т. Юрків, О. Пашкаль, А. Гой, М. Вербіський, І. Головач, В. Шостачко, В. Яцишин, М. Ковалець, В. Форминий, д-р Н. І. Михайленко, О. Капліш, Д. Дарош, М. Стрільбицький, О. Купчик, М. Кіарський, М. Годованець, І. Вудан, І. Турчик, Г. Сорочак, Н. Козик, І. Глушак, С. Ломинський, М. Петровський, А. Хміль, Г. Мовчківський, Д. Токар, П. Рушак, М. Тимчинський, Ф. Ошпик, П. Галадиш, Д. Крайло, А. Грейка, В. Пиндур, Р. Сорочак, І. Бучинський, В. Жечак, М. Турчик; по 50 ц.: Р. Качмарик, Н. Гавриляк, М. Тушка, М. Воланська, А. Лямбор, П. Керик, В. Москаль, А. Заводська, І. Костельник, К. Кіши, А. Скорат, В. Федак, А. Цапик, К. Галуцак, П. Бовбуш, М. Гартман, Д. Писадний, А. Воланська, М. Білянська, Д. Романович, М. Ремпель, М. Швед, М. Карась, С. Кельо, Д. Карпа; І. Смілячак 30 ц.; по 25 ц.: К. Гарлачук, П. Лемешук, Р. Кульган. Разом \$11.05. З листу пані П. Павлини й пані К. Попович по \$2 зложили: І. Павлина, Г. Балло, М. Шіло; П. Павлина \$1.50; по \$1: М. Циктор, П. Павлин, П. Павлин, П. Сподар, С. Тарасюк, І. Шай, д-р Е. І. Михайлюк, І. Бей, Г. Кукі, М. Бурко, В. Сенега, К. Сіка, І. Петровський, А. Говосовська, М. Кравчук, Я. Павлина, С. Сушеніницька, М. Лигач, А. Бурковська, А. Ковалець, К. Любінська; по 50 ц.: С. Бігановська, В. Сіка, П. Гуманчук; Н. Зінчук 30 ц.; Разом \$30.30. З листу І. Любова. Зложили по \$1: І. Любів, А. Каліницький, І. Телес, В. Мохнач, Н. Павлюк, Т. Федорчук; І. Колода. Разом \$6.25. З листу о. М. Запаринко, о. М. Запаринко \$1; В. Баранська 50 ц.; по 25 ц.: І. Бригач, А. Якимець, П. Липан; по 15 ц.: Суходольський, Кірась, В. Лазірко, М. Кац, Мазур, І. Семенчук. З листу М. Тимчиний й І. Поповича. Зложили: Н. Тлокин \$3; по \$1: П. Тихий, М. Рімар, С. Чубинський, П. Лескан, М. Тимчиний; по 50 ц.: С. Репета, О. Лесько, М. Шелеста, М. Гойк; по 25 ц.: М. Бучиляк, Марія Ліско. Разом \$11. На листу І. Поповича зложили: І. Филипів \$2; І. Попович \$1.50; по \$1: В. Гузіль, М. Мазур, М. Сорочак, Т. Гриней, Н. Стран, П. Шихонський, М. Пелех, Н. Панькевич, П. Бончик, П. Осалчук, С. Довбуш, Г. Брикайло, П. Задеревський, Д. Шматала, Т. Оліяр, І. Бурян, І. Івакін, П. Мучковський, Н. Бусько, Ф. Мураль; по 50 ц.: О. Клепак, М. Бурко, В. Жук, М. Сентія, С. Косик, Н. Третик, К. Гаврильська, Ю. Гірин, І. Сподар, М. Михно, Г. Степанчик, А. Гойк, М. Турчин, М. Кривий, Запотокий, П. Жеруха; по 25 ц.: П. Заленький, О. Голованський, П. Толочкович, Р. Небожук, Г. Кравчук, В. Петришин. Разом \$32.50.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗАКИ ПІДЕМО НА ВИСТАВУ, ЗЛОЖИМ ЖЕРТВУ.

Всі ми повинні взяти громадянську участь в українській програмі на Світовій Виставі, що відбудеться 18 червня ц. р. Та ще перед участю ми всі, як один, повинні скинутися по пару доларів на покриття коштів цієї програми. Повинні ми це зробити тим більше, що більшість пробували своїм натиском ту програму заборонити. Наша жертвенність повинна бути відповіддю на ці більшовицькі заходи.

Громада по нитці, бідному сорочка, каже народна приказка. А наш нарід числить 45 мільйонів. Нас же в Америці є сотні тисяч. Якби ми в Америці всі зложили хочби по одному доларові, то якби та „сорочка” виглядала! Правда, що від кожного тяжко сподіватися жертви. Однак що би бодя більшість дала, то ми дуже добре стояли б. Від себе і моєї дружини я пересилаю через Об'єднання \$5 на Світову Виставу, а \$5 на ранених Січовиків Карпатської України. Бо це є також добра ціль і про це ми не повинні забувати.

Борючись разом, одні посвятили себе, інші працюють та жертвенністю, ми зможемо скинути ті ворожі кайдани, що відаються нам у руки.

Степан Богда,
Брустер, Н. Й.

Понгсави, О. Члени 37-го від. ОДВУ, п. Лішак і Н. Юристовський, зібрани на поміч Карпатської Січі. По \$1: А. Когут, К. Юристовський, П. Бірка, П. Злок, І. Гурин, М. Українець, Д. Темник, П. Шульц, П. Дубас, М. Сетиник; по 50 ц.: І. Висичинський, А. Голіво, О. Бігузда, М. Катинський, С. Ворожбит, Т. Періг, П. Лішак, Н. Юристовський, І. Павловський, В. Гнатів, П. Машейко, А. Зубик, М. Герак, Т. Байко, Д. Ткачик, А. Скубак, І. Кравець; по 25 ц.: Д. Карко, Т. Терлецький, Д. Маринич, В. Павані, А. Осріб, П. Сорока, М. Кремін, М. Заяць, П. Філь, В. Драгуш, М. Ткачинський, І. Шевчинський, І. Сухий, С. Бачак, Н. Багач, С. Терлецький, І. Гуріак, Т. Терлецький, Ю. Фефесю, І. Гармак, М. Івако, М. Юриса, І. Негішак, К. Гурак, М. Лиган, П. Лапай, Дж. Лапай, П. Ярош, Ю. Стахура. Разом \$25.25.

Арнольд, Па. Заходом 46-го від. ОДВУ зібрано \$6 на поміч січовикам. Зложили: І. П. Федан \$1; по 50 ц.: П. Зілінський, О. Лисий, М. Земледух, П. Л.; решту дрібними.

Джерзі Сіті, Н. Дж. П. Іван Гусар, член 75-го від. ОДВУ, зібрав на поміч січовикам \$3.50. Зложили: Марта Люба \$2, І. Микитка \$1, В. Чорний 50 ц.

Сентрал Фолс, Р. Ай. Збірники членів 44-го від. ОДВУ: М. Прус і П. Бенковський. Зложили: П. Бенковський і П. Тітик по \$5; Д. Бабій \$2; по \$1: К. Бабій, П. Самик, С. Тришак, М. Жук, М. Прус; С. Галайко 50 ц.; П. Кашинський 30 ц.; І. Селдер 25 ц.; з каси відділу доложено \$5. Разом переслано через центральну управу ОДВУ \$23.05.

Праця.

Один лінох сказав:
Праця є святою річчю, не треба її доторкатися!

ДЛЯ ПІЗНАННЯ ЖИТТЯ
РІЖНИХ УКРАЇНСЬКИХ
ПЛЕМЕН
ЧИТАЙТЕ ПОВІСТІ З ІХ
ЖИТТЯ
Наприклад для пізнання життя
ЛЕМКІВ:
ФРАНЦ КОКОВСЬКИЙ
ЗА ЗЕМЛЮ
ЛЕМКІВСЬКА ПОВІСТЬ
з передмовою Богдана Лепкого

Автор цієї повісті служив довгі роки суддею на Лемківщині, а як заступ, суддя може пізнати життя народу так, як лише може пізнати уродженець або свідок.

Життя лемків у цій повісті омальоване таким, яким воно є. Автор нічого не прикрашає ні поодиноким, ні навіселем, ні моралізують. Як суддя старався писати по правді: малює велику любов лемків до праці, до землі, до свого старшого, до своєї землі, до своєї праці, до своєї людини, і так повстає картина життя лемків цього прекрасного українського племені, що в своїй маловарожній землі та серед важких і несприятливих життєвих умов зберігає свою дідуцьку, свої старовинні звичаї, мову й віру.

Відомий український письменник Богдан Лепкий у передмові до повісті подає багато цікавого про лемків та автора. В розмові в повісті йдуть лемківською мовою, але автор обізнаний розуміння цієї мови, додання на кілці класичні словниці лемківських слів.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення слати до:

“Svoboda”

BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в невіді рано від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниць, як далеко поза
Нюарком. “Вради потреби теле-
фонуйте до нас. Обслуга шпир
і чесна. — Офіс —
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: LEX 3-5347

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Удережтер
заряджує погребам по ціні та
низькій, як \$150. Обслуга
найкраща.

JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 8th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRAMERCY 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. MAIR 6-5577

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХА-
ТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ
ЧАСОПИС “СВОБОДА”.

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

Коли другого дня почало світати, Тарзан пробудився, встав на ноги, а потім пішов будити своїх приятелів. Бо другого дня вони мали пускатися в дорогу, в напрямку по бережжю і цивілізації. Вказавши їм напрямок і запевнивши їх, що по дорозі їм нічого не станеться, Тарзан розпрощався з ними. Та скоро він мав з ними знову зустрітись.

Коли гурт подорожніх зо своїми чорними слугами віддалився, Гонфала, по хвилі мовчанки, з острахом заговорив: „О, я не знаю, що зо мною. Я чогось боюся. Мафка і дорожочніні камені... Вони ще далі мають на мене якийсь дивний гіпнотичний вплив”. Зіхнувши, вона додала: „Це смішне, я знаю. Але признаюся, що цього впливу я не годна позбутись”.

Пі наречений Вуд засміявся і промовив: „Мафка не жие. А два дорожочніні камені — ти знаєш, що це мертві предмети і без гіпнотичного впливу Мафки нічого не значать. Крім того навіть ті камені десь пропали. Як знаєш, їх украли Спайк і Трол. Оба вони правдоподібно загинули в непровісних нетрах”. Та ці аргументи, хоч були розважні, не дуже переконували Гонфалу.

Хоч Вуд був переконаний, що Спайк і Трол загинули в нетрах, то фактично воно так не було. Вони були живі і здорові і пробивалися нетрами, прямуючи до своєї цілі. З собою у шкірянім звозі вони таскали два дорогі камені, які мали небагом спричинити жахливу драму серед африканських нетрів. Та покищо, все було гаразд і до них лиш продирився в рядигоди рев звіра.